

8. “On Social Security for Seafarers” : Convention of the International Labour Organization on 09.10.1987, available at : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_282.
9. (1999), “Conventions and recommendations adopted by the International Labour Conference”, 1919-1964, Vol. I, 1965-1999, Vol. II, Mizhnarodne byuro pratsi, Geneva, Switzerland.
10. (1971), “Labour Code of Ukraine” : Law of the Ukrainian SSR on 10.12.1971, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady URSR*, no. 322-VIII, art. 265.
11. “On Social Security for Seafarers” : Convention of the International Labour Organization on 28.06.1946, available at : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_417.
12. “On Maritime Labour” : Convention of the International Labour Organization on 23.02.2006, available at : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_519.
13. Sokolov, M.O. (1990), “The functional state of the body of the ship’s specialists in the conditions of the voyage and the prevention of its violations”, *Orhanizatsiya i bezopasnost truda plavsostava* [Organization and safety of the crew], Transport, Moscow, pp. 58-63.
14. (2003), “On Compulsory State Pension Insurance” : Law of Ukraine on 09.07.2003, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, no. 49–51, art. 376.
15. “On Seafarers’ Pensions” : Convention of the International Labour Organization ; International document on 28.06.1946 № 71, available at : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_220.

УДК 342.924

ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРЕЛІК ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ

Школик А.М., к.ю.н., доцент

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна
shkolyk111@ukr.net*

Значення принципів адміністративної процедури є найбільшим у сфері адміністративного розсуду, коли нормативно-правові акти не надто докладно регулюють діяльність публічної адміністрації. Перелік загальних принципів адміністративної процедури в нормах майбутнього українського закону (кодексу) варто переглянути з урахуванням новітніх доктринальних напрацювань у галузі адміністративно-процедурного права та документів м’якого права Ради Європи та Європейського Союзу. При цьому доцільно розмежувати принципи і правила адміністративної процедури, адже останні чітко регламентують діяльність публічної адміністрації.

Ключові слова: адміністративна процедура, принципи права, добре (належне) адміністрування, адміністративний розсуд.

ЗНАЧЕНИЕ И СПИСОК ПРИНЦИПОВ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ПРОЦЕДУРЫ

Школык А.М.

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко, ул. Университетская, 1, Львов, Украина
shkolyk111@ukr.net*

Значение принципов административной процедуры является самым важным в сфере административного усмотрения, когда нормативно-правовые акты не слишком детализировано регулируют деятельность публичной администрации. Список общих принципов административной процедуры в нормах будущего закона (кодекса) стоит пересмотреть с учетом

новейших разработок в сфере административно-процедурного права и документов мягкого права Совета Европы и Европейского Союза. При этом стоит разграничить принципы и правила административной процедуры, ибо последние четко регламентируют деятельность публичной администрации.

Ключевые слова: административная процедура, принципы права, надлежащее администрирование, административное усмотрение.

IMPORTANCE AND LIST OF PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE PROCEDURE

Shkolyk A.M

*Ivan Franko National University of Lviv, Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine
shkolyk111@ukr.net*

Principles of administrative procedure are of high importance in the sphere of administrative discretion, whereas legal regulation of public administration's activities is not detailed. Besides of Article 2 of the Code of Administrative Justice of Ukraine, these principles must be formulated in the future general administrative procedure law (code). While Ukraine still has only the draft of such a law (code), the newest ideas from doctrines of good administration and new public management can be used for the improvement of the draft (actually – two drafts). These ideas can be also taken from the soft law documents of European institutions: Recommendation of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states on good administration (2007) and European Parliament Resolution with recommendations to the Commission on the Law of Administrative Procedure of the European Union (2013). For example, principles of administrative procedure are distinct from rules governing the administrative decision in above mentioned international documents.

The Draft Law on Administrative Procedure of Ukraine that was submitted for public discussion by Ministry of Justice two years ago consists of not only general principles of administrative procedure but also rules governing the administrative decision, which should be strictly implemented to the body of the future law. In addition, one can find special principles of administrative procedures that are supposed to direct procedures on administrative services providing, initiated by private persons. These special principles cannot be used for procedures initiated ex officio by public administration.

To sum up, a list of principles in the Draft Law on Administrative Procedure of Ukraine should be reviewed, taking into considerations the newest developments of the doctrine and soft law documents of the European institutions. Moreover, the knowledge and understanding of the analysed principles should become a crucial part of professional education, including post graduate one of the public servants.

Key words: administrative procedure, legal principles, good administration, administrative discretion.

Відсутність в українському законодавстві загального закону (кодексу) про адміністративну процедуру гальмує повноцінне впорядкування діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування правовими засобами. Відповідно, не можна назвати достатньою і відповідною правовим стандартам розвинутих держав реалізацію в Україні прав, свобод та законних інтересів приватних осіб, які постійно вступають у правові відносини з цими органами.

З іншого боку, у такому стані правового регулювання можна віднайти позитивний момент: один з основоположних законодавчих актів має шанс бути обговореним докладно і прийнятим не похапцем, як це нерідко траплялось, а після ґрунтовного обговорення його змісту. Це твердження, безсумнівно, стосується проблематики принципів адміністративної процедури, які повинні визначати зміст правових норм майбутнього закону (кодексу) та спрямовувати у майбутньому правозастосовну практику.

На перший погляд, тематика принципів адміністративної процедури не є складною з огляду на їх фактичну врегульованість у позитивному процесуальному законодавстві у вигляді критеріїв, відповідно до яких адміністративні суди перевіряють рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень (пункт 3 статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України). Однак від часу набуття чинності названою нормою пройшло більше десяти років, протягом яких удосконалювалась правова доктрина адміністративної процедури, а на рівні Ради Європи та Європейського Союзу було ухвалено нові документи м'якого права у цій сфері. Зазначене зумовлює доцільність повернення та оновлення знань про принципи адміністративної процедури в контексті *de lege ferenda*.

В українській адміністративно-правовій літературі тематику принципів адміністративної процедури опрацьовували певною мірою немало науковців, зокрема А.Ю. Осадчий, А.А. Пухтецька, В.П. Тимошук, О.М. Соловйова та ін. Загалом варто позитивно оцінити їхній вклад у висвітлення названої теми, котра була, а для багатьох юристів у нашій країні і залишається, *terra incognita*.

Метою цієї публікації є уточнення значення принципів адміністративної процедури для доброго (належного) адміністрування – ідеалу, до якого повинні прагнути не лише органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, а й інші уповноважені на виконання функцій держави суб'єкти. Також ставиться завдання критично оцінити і переглянути перелік принципів, які варто закріпити у майбутньому загальному законі (кодексі) про адміністративну процедуру.

Питання принципів є основоположним для будь-якої правової системи, окремих галузей, підгалузей та інститутів права. Не є винятком у цьому контексті й адміністративне право, де саме принципи «визначають напрями і механізми адміністративно-правового регулювання суспільних відносин» [1, с. 80], інакше кажучи, є ідеями, на базі яких формується зміст адміністративно-правових норм.

Однак принципи визначають зміст не лише правового регулювання суспільних відносин, а й правозастосування. Аналізованими нами далі принципами адміністративної процедури повинні керуватись у своїй практичній діяльності органи публічної адміністрації, а точніше – конкретні державні службовці і посадові особи місцевого самоврядування (два останні терміни – відповідно до чинного законодавства України). Зокрема, роль принципів зростає у випадках, коли нормативно-правові акти недостатньо докладно регулюють цю діяльність публічної адміністрації та, відповідно, надають названим суб'єктам обмежену правовими приписами сферу адміністративного розсуду. У такій ситуації саме принципи можуть і повинні стати орієнтирами для доброго (належного) виконання органами публічної адміністрації та конкретними публічними службовцями своїх завдань і функцій.

На нашу думку, значення принципів адміністративної процедури цим не обмежується. По-перше, приватні особи, знаючи відповідні принципи, можуть орієнтуватись на них, вступаючи у правовідносини з органами публічної адміністрації та очікуючи і навіть вимагаючи відповідної поведінки цих органів. По-друге, закріплення, а також деталізація змісту принципів у загальному законі (кодексі) про адміністративну процедуру сприятиме підвищенню ефективності судового контролю, який матиме додаткову нормативну підставу поза згаданим вище положенням судового процесуального кодексу.

Перелік принципів адміністративної процедури відображає стан розвитку науки адміністративного права, яка, у свою чергу, базується на досягненнях і доробку теорії публічного адміністрування. Форматування такого переліку на сучасному етапі залежить від сфери поширення і застосування ключового поняття «адміністративна процедура». Нагадаємо, що в науковій літературі до адміністративної процедури однозначно зараховують порядок прийняття рішень органами публічної адміністрації у зовнішніх відносинах із приватними особами, однак деякі автори – також і у внутрішніх відносинах у межах системи цих органів [2, с. 20–22]. У свою чергу, зовнішню адміністративну процедуру поділяють на діяльність щодо прийняття рішень нормативного й індивідуального характеру; у процедурі прийняття останніх виокремлюють провадження, що ініціюються приватними особами або ж *ex officio* самим органом публічної адміністрації тощо.

Таким чином, постає питання, чи можна сформулювати універсальні (загальні) принципи адміністративної процедури для різних її видів? Адже, наприклад, принцип законності, який, зокрема, передбачає прийняття органами публічної адміністрації рішень у межах повноважень, наданих законодавчим актом, буде спільним як для прийняття ними нормативних актів, так і індивідуальних адміністративних актів. З іншого боку, принцип прийняття рішення у межах розумного строку, властивий процедурі з надання

адміністративних послуг, навряд чи можна застосувати у нормотворчій процедурі, яка також регламентує діяльність публічної адміністрації, хоч і в істотно меншому за кількістю застосувань обсязі.

Виходячи з наведеного, частина принципів адміністративної процедури буде спільною для різних її видів, а інша – характерною лише для окремих видів. Отже, ми приходимо до усталеного в юридичній науці поділу принципів на загальні і спеціальні, у нашому випадку – стосовно права адміністративної процедури. Якщо до цього додати загальні (спільні для усіх галузей) принципи права, то отримуємо три рівні, які визначають зміст інституту адміністративної процедури:

- загальні принципи права;
- загальні принципи адміністративної процедури;
- спеціальні принципи окремих видів адміністративної процедури.

Якщо проаналізувати згадані вище та викладені у пункті 3 статті 2 Кодексу адміністративного судочинства (надалі – КАС) України принципи, то серед них знаходимо лише перші два рівні принципів адміністративної процедури. Загальний принцип законності тут сформульовано через вимогу, щоб рішення суб'єктів владних повноважень приймалися на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Останній складник цього принципу (у законний «спосіб») означає дотримання встановленого порядку прийняття рішень, тобто є базовим принципом адміністративної процедури. До загальних принципів права в аналізованій нормі варто віднести також принципи рівності перед законом і запобігання несправедливій дискримінації, обгрунтованості та безсторонності (неупередженості).

З іншого боку, принципи пропорційності та врахування права особи на участь у процесі прийняття рішення вважаємо вже загальними принципами адміністративної процедури. При цьому зауважимо, що, на відміну від проекту Закону «Про адміністративну процедуру» [3], вимоги пункту 3 статті 2 КАС України є вимогами не лише до правових актів індивідуальної дії, а й до нормативно-правових актів, що приймаються органами публічної адміністрації. За винятком уже згаданого принципу розумного строку прийняття рішення, усі інші засади можна застосувати і до процедури прийняття нормативно-правових актів. Інакше кажучи, практично всі визначені в КАС України вимоги є загальними принципами адміністративної процедури і можуть застосовуватись до всіх її видів.

Що стосується спеціальних принципів для окремих видів адміністративної процедури, то вони містяться, зокрема, в окремих законодавчих актах рамкового характеру. Наприклад, у статті 3 Закону України «Про основні засади державного контролю (нагляду) у сфері господарської діяльності» [4] знаходимо низку принципів, які безпосередньо визначають зміст адміністративної процедури під час здійснення контрольної-наглядової (або ж інспекційної) діяльності уповноважених органів публічної адміністрації. Тут назвемо, наприклад, принцип наявності визначених законом підстав для проведення державного контролю (нагляду), який стосується початкової стадії адміністративної процедури – її ініціювання. Оскільки предметом нашого дослідження є лише загальні принципи адміністративної процедури (включаючи загальні принципи права), то на цьому аналіз спеціальних принципів окремих видів адміністративної процедури припинимо та звернемо свою увагу на закріплення принципів у документах *soft law*, ухвалених європейськими інституціями. Серед найважливіших актів Ради Європи та Європейського Союзу, що передбачають єдині стандарти адміністративної процедури, назвемо Рекомендацію CM/Rec(2007)7 Комітету міністрів Ради Європи від 20 червня 2007 р. державам-членам щодо доброго (належного) адміністрування (*on good administration*) [5] та Резолюцію Європейського парламенту від 15 січня 2013 р. із рекомендаціями Комісії з адміністративно-процедурного права в Європейському Союзі [6].

В обох названих міжнародно-правових документах принципи розділено на дві групи:

- 1) загальні принципи, якими повинна керуватись публічна адміністрація, котрі у першому із згаданих документів названо принципами доброго (належного) адміністрування;
- 2) правила, що регламентують рішення публічної адміністрації, оскарження та відшкодування заподіяної шкоди.

Із самих назв випливає, що власне принципами адміністративної процедури, якими повинні керуватись уповноважені публічні службовці за відсутності або недостатності правового регулювання, є лише перша група. Також переліки цих загальних принципів є схожими до згаданих неодноразово у цій публікації вимог, закріплених у пункті 3 статті 2 КАС України, проте наявні і певні відмінності та «нові» принципи, котрі для зручності виокремимо курсивом.

Зокрема, у названій Рекомендації Ради Європи знаходимо такі принципи, як законність, рівність та запобігання несправедливій дискримінації, безсторонність, пропорційність, *правова визначеність*, виправданий строк (reasonable time limit) прийняття рішення, забезпечення участі приватних осіб у процедурі прийняття рішення, *повага до приватності (охорона персональних даних)*, прозорість.

У свою чергу, в Резолюції Європейського парламенту до загальних принципів зараховано законність, рівне ставлення та недискримінацію, пропорційність, безсторонність, *послідовність (стабільність) адміністративної практики і розумність очікувань, повагу до приватності (охорону персональних даних), справедливість, прозорість, ефективність та служіння.*

Аналіз та роз'яснення змісту виокремлених загальних принципів адміністративної процедури потребує викладу в окремій статті, а тому повернемося до «правил», що регламентують рішення публічної адміністрації. Як побачимо далі, саме ці правила визначають або повинні визначати змістовне наповнення загальних законів (кодексів) про адміністративну процедуру.

У цитованій уже Рекомендації Ради Європи знаходимо такі правила: щодо ініціювання рішення публічної адміністрації (з її власної ініціативи або за проханням приватних осіб), право приватних осіб бути вислуханим перед прийняттям рішення, право приватних осіб на проведення слухання, справедливість і виправданість оплати за рішення, простота та зрозумілість рішення, обов'язок публічної адміністрації обґрунтувати рішення, повідомлення приватних осіб про прийняте рішення із зазначенням способів оскарження, виконання рішення і юридична відповідальність приватних осіб за його невиконання, можливість зміни чи доповнення рішення лише для забезпечення публічного інтересу, право приватних осіб на адміністративне та судове оскарження рішень, а також на відшкодування заподіяних рішеннями чи діями публічної адміністрації збитків. До названих правил у названій вище Резолюції Європейського парламенту додано також обов'язок публічної адміністрації повідомляти приватну особу про отримання заяви та орієнтовний строк, протягом якого буде прийнято рішення, обов'язок повідомити граничний термін для виправлення недоліків поданої заяви, право приватних осіб на доступ до матеріалів власної справи.

Усі перераховані правила повинні бути застосовані в нормах загальних законів (кодексів) про адміністративну процедуру. Отже, зазначені правила є ідеями, що визначають зміст правового регулювання, деталізуються у відповідних нормах права і, як наслідок, є обов'язковими до застосування органами публічної адміністрації. Інакше кажучи, під час застосування закріплених законодавчими актами правил сфера адміністративного розсуду або загалом відсутня, або є вузькою та чітко обмеженою правовими приписами.

Як бачимо з вищенаведеного, розмежування між загальними принципами і правилами адміністративної процедури є досить складним. Із положень висвітлених вище документів

європейських інституцій впливає, що власне принципом є ідея, реалізацію якої не можна докладно виписати в нормах загального закону (кодексу) про адміністративну процедуру, проте можна і потрібно сформулювати її розуміння через відповідну дефініцію у цьому законодавчому акті. А от правила необхідно докладно регламентувати.

Дещо відмінний підхід від зазначеної позиції знаходимо у доктрині адміністративно-процедурного права. Один із провідних експертів в аналізованій сфері, німецький професор В. Руш у своїй праці називає такі загальні принципи адміністративної процедури:

- 1) змагальності;
- 2) процедурної економії;
- 3) *in dubio pro actione*;
- 4) офіційного імпульсу;
- 5) безсторонності [7].

Відносно невелику чисельність принципів за цим переліком не варто трактувати як обмеженість підходу цього науковця. Наприклад, розкриваючи сутність принципу змагальності, під яким професор В. Руш розуміє, що сторони повинні бути максимально рівними у процедурі, попри провідну роль публічної адміністрації (яка є як стороною, так і суб'єктом, що вирішує справу). Зазначену змагальність в адміністративній процедурі цей автор висвітлює далі через низку інших положень: обов'язок адміністрації заслухати заінтересованих осіб до моменту прийняття рішення, право сторін на ознайомлення із матеріалами справи і на подання доказів, право на судове й адміністративне оскарження рішення, обов'язок адміністрації залучати заінтересованих осіб до процедури розгляду тощо [7]. Цей перелік показує, що принцип змагальності реалізується через юридичне закріплення низки ідей, котрі у цитованих вище міжнародно-правових документах віднесено до «правил».

Дещо в іншому контексті запропонований професором В. Рушем перелік принципів адміністративної процедури засвідчує їх тісний взаємозв'язок з ідеями, реалізованими у судових процесуальних кодексах. Зокрема, це стосується врегулювання співвідношення між згаданим принципом змагальності й інквізиційним принципом, що передбачає обов'язок об'єктивного і безстороннього розгляду публічною адміністрацією відповідної справи, незважаючи на позицію приватних осіб.

Будь-які напрацьовані на доктринальному рівні ідеї, включаючи принципи адміністративної процедури, набувають фактичного значення за умови їх реалізації, важливим етапом якої буде їх закріплення у національному законодавстві. У зв'язку з цим висвітливо також перелік принципів, передбачених у проекті Закону України «Про адміністративну процедуру», який Міністерством юстиції у червні 2015 р. було оприлюднено для громадського обговорення [3]. Розробники цього законопроекту пропонували такі принципи, кожному з яких присвячено окрему статтю цього документа: верховенство права, законність, рівність учасників адміністративного провадження перед законом, використання повноважень із належною метою, обґрунтованість і визначеність, безсторонність (неупередженість), добросовісність і розсудливість, пропорційність, відкритість, своєчасність і розумний строк, ефективність, презумпція правомірності дій та вимог особи, мовчазна згода, офіційність і «єдине вікно», гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні, гарантування ефективних засобів правового захисту.

Цей перелік принципів засвідчує орієнтацію авторів законопроекту на згадані вище положення пункту 3 статті 2 КАС України, що загалом є логічним, адже не викликає жодного сумніву необхідність узгодження норм обох взаємопов'язаних законодавчих актів. З іншого боку, до наявних у судовому процесуальному кодексі принципів додано низку нових, саме на них зосередимо свою увагу. На нашу думку, позитивним є закріплення у

законопроекті принципів визначеності (яку нерідко називають правовою) діяльності публічної адміністрації, а також ефективності. Тим більше, що обидва принципи фігурують у висвітлених новітніх документах soft law європейських інституцій, а принцип ефективності також логічно є однією із ключових ідей популярної у багатьох державах концепції нового публічного менеджменту.

З іншого боку, наявність у загальному законі (кодексі) про адміністративну процедуру деяких принципів викликає застереження. По-перше, принципи мовчазної згоди та «єдиного вікна» є спеціальними принципами процедури надання адміністративних послуг, а не загальної адміністративної процедури, що регламентує також інспекційну діяльність. По-друге, пропонувані розробниками українського законопроекту і розміщені наприкінці переліку – гарантування права особи на участь в адміністративному провадженні та гарантування ефективних засобів правового захисту, – виходячи із попередньо викладеного матеріалу, є правилами, котрі необхідно закріпити у чинному процедурному та процесуальному законодавстві, проте аж ніяк не принципами, якими повинні керуватись органи публічної адміністрації за недостатньо деталізованого правового регулювання у сфері адміністративного розсуду.

Підсумовуючи цей короткий виклад, зазначимо, що перелік загальних принципів адміністративної процедури в нормах майбутнього українського закону (кодексу) про адміністративну процедуру варто переглянути з урахуванням новітніх доктринальних напрацювань у сфері адміністративно-процедурного права, а також документів м'якого права Ради Європи та Європейського Союзу. Поза тим, незалежно від законодавчого процесу та прийняття цього законопроекту Верховною Радою України розкриття і пояснення змісту цих принципів повинно стати важливим елементом освітньої підготовки публічних службовців, які мали б керуватись ними на практиці під час прийняття рішень у сфері адміністративного розсуду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адміністративне право України. Академічний курс : [підруч.] : у 2-х т. / ред. колегія : В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1 : Загальна частина. – 584 с.
2. Картузова І.О. Адміністративно-процедурне право / І.О. Картузова, А.Ю. Осадчий. – Одеса : Юрид. літ-ра, 2008. – 288 с.
3. Про адміністративну процедуру : проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.minjust.gov.ua/discuss>.
4. Про основні засади державного контролю (нагляду) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 р. // Офіційний вісник України. – 2007. – № 44. – Ст. 1771.
5. Recommendation CM/Rec(2007)7 of the Committee of Ministers to member states on good administration [Electronic resource]. – Access mode : <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1155877&Site>.
6. European Parliament resolution of 15 January 2013 with recommendations to the Commission on a Law of Administrative Procedure of the European Union (2012/2024(INL)) [Electronic resource]. – Access mode : [http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2013/01-15/0004/P7_TA\(2013\)0004_2_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2013/01-15/0004/P7_TA(2013)0004_2_EN.pdf).
7. Rusch W. Administrative procedures in EU member states [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.sigmaxweb.org/publications/42754772.pdf>.

REFERENCES

1. Averyanov, V.B. (2004), *Administrativne pravo Ukrainy: pidruchnyk: u dvokh tomakh* [Administrative Law of Ukraine. Academic course: textbook: in two volumes], Vol. 1: *Zahalna chastyna* [General part], Yurydychna dumka, Kyiv, Ukraine.
2. Kartuzova, I.O. and Osadchyi, A.Y. (2008) *Administratyvno-protsedurne pravo: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Administrative procedure law], Yuridichna literatura Odesa, Ukraine.
3. “On Administrative Procedure”: Draft Law of Ukraine, available at: <http://old.minjust.gov.ua/discuss>.
4. (2007), “On Basic Principles of State Control (Supervision) in the Field of Economic Activity”: Law of Ukraine on 5 April 2007, *Ofitsiynyj visnyk Ukrainy*, no. 44, art. 1771.
5. “Recommendation CM/Rec (2007)7 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states on good administration”, available at: https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1155877&Site_
6. “European Parliament resolution of 15 January 2013 with recommendations to the Commission on a Law of Administrative Procedure of the European Union (2012/2024(INL))”, available at: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2013/01-15/0004/P7_TA\(2013\)0004_2_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/seance_pleniere/textes_adoptes/definitif/2013/01-15/0004/P7_TA(2013)0004_2_EN.pdf).
7. Rusch, W. (2009), “Administrative procedures in EU member states”, available at: <http://www.sigmaxweb.org/publications/42754772.pdf>.

УДК 342.9 (477)

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИРІШЕННЯ СПРАВ ІЗ ВІДНОСИН
ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ, ВІДПОВІДАЧАМИ У ЯКИХ Є КОЛЕГІАЛЬНІ
СУБ’ЄКТИ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

Цвіркун Ю.І., к.ю.н., здобувач

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
tsvirkun00@gmail.com*

Статтю присвячено дослідженню проблемних питань щодо вирішення справ із відносин публічної служби, відповідачами у яких є колегіальні суб’єкти публічної адміністрації.

Ключові слова: публічна служба, проходження публічної служби, звільнення з публічної служби, колегіальні суб’єкти публічної адміністрації, рішення про звільнення з публічної служби, Кодекс адміністративного судочинства України, Вищий адміністративний суд України, Верховна Рада України, Вища рада юстиції, Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

**ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ПО РЕШЕНИЮ ДЕЛ В ОТНОШЕНИИ ПУБЛИЧНОЙ СЛУЖБЫ,
ОТВЕТЧИКАМИ В КОТОРЫХ ЯВЛЯЮТСЯ КОЛЛЕГИАЛЬНЫЕ СУБЪЕКТЫ ПУБЛИЧНОЙ
АДМИНИСТРАЦИИ**

Цвиркун Ю.И.

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина
tsvirkun00@gmail.com*

Статья посвящена исследованию проблемных вопросов по решению дел в отношении публичной службы, ответчиками в которых являются коллегиальные субъекты публичной администрации.